

PIXI VERSION

Cirkulært byggeri – fra drøm til virkelighed

Ambitiøs regulering skal drive
omstillingen mod en cirkulær
byggeribranche

Rådet for
Grøn
Omstilling

BRUG FOR HANDLING

Byggeriet er en kæmpe og fortsat uløst klimaudfordring – både herhjemme, i EU og globalt. 50 pct. af de materialer, vi udvinder på globalt plan, går i dag ind i byggeriet, og byggeriet tegner sig for omkring 30 pct. af det samlede danske klimaaftryk og 40 pct. af den samlede globale CO₂-udledning. Alene forbruget af byggematerialer som eksempelvis stål og beton udgør hele 11 pct. af den samlede globale CO₂-udledning.

Omstillingen til en mere cirkulær byggebranche er en af de helt nødvendige svar på den udfordring – og en afgørende løftestang til opnå substantielle reduktioner i byggeriets klimaaftryk. Adskillige analyser og studier har således de seneste år dokumenteret, at der er store klimareduktionspotentialer i, at byggeriet bliver mere cirkulært. Blandt andet peger en analyse fra Ellen MacArthur Foundation på, at alene omstillingen til en mere cirkulær økonomi kunne bane vejen for globale CO₂-reduktioner fra byggeriet med hele 38 pct. i 2050 – særligt ved, at efterspørgslen på cement, stål, aluminium og plastik reduceres.

Derfor er det set med klimabrillerne på en bunden opgave, at branchen – både herhjemme, EU og globalt – skal omstille sig til at tænke og agere cirkulært. Tager man status på den danske byggebranche i dag, er vi dog langt fra et scenarie, hvor cirkularitet

for alvor er brudt igennem. Debatten om cirkulært byggeri har kørt i mange år, men indtil nu er det i høj grad blevet ved snakken, og cirkulært byggeri har herhjemme fortsat karakter af enkeltstående prestige projekter. Et eksempel: Tal fra Miljøstyrelsen viser, at der produceres 5 mio. ton bygge- og anlægsaffald i Danmark om året, men at det i dag kun er 36 pct. af det, der genbruges.

Analysen på tværs i byggeriets værdikæde er, at der endnu mangler klare incitamenter, krav og rammer, som kan være med til for alvor at skalere cirkulære forretningsmodeller og produkter i branchen.

Derfor er der brug for en langt mere ambitiøs og omfattende politisk indsats, hvis omstillingen til et mere cirkulært byggeri skal realiseres – og hvis klimaaftrykket fra vores byggeri skal reduceres i det tempo og omfang, som vores klimaambitioner tilskriver.

Det er ikke kun vigtigt for klimaet og for, at vi når vores reduktionsmål, men også vigtigt for at fremtidssikre en byggebranche, som skal agere på et europæisk og globalt marked, hvor efterspørgslen på ressourcer stiger, hvor den europæisk lovgivning strammes, og hvor de virksomheder, der leverer cirkulære løsninger, i stigende grad belønnes.

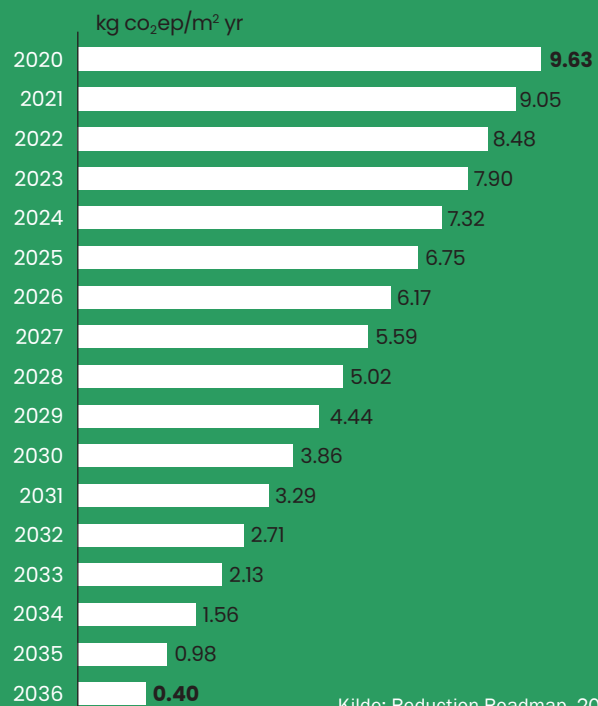
Læs den uddybende rapport på rgo.dk.

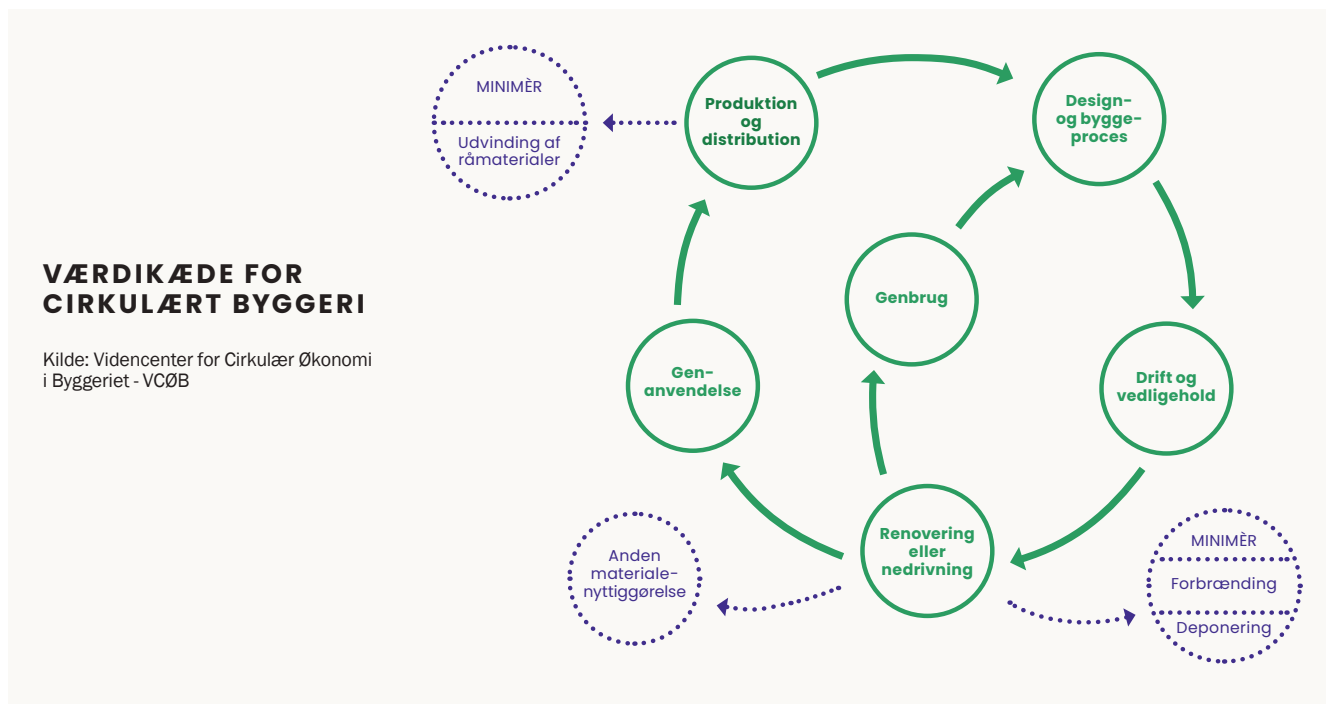
BRANCHEN ER IKKE PÅ RETTE KLIMASPOR

FN's årlige statusrapport på byggeri og anlægssektoren fra 2022 konkluderer, at "bygge- og anlægssektoren ikke er på vej til at opnå dekarbonisering inden 2050. Og kløften mellem sektorens faktiske klimapræstationer og dekarboniseringsvejen udvides." Rapporten peger direkte på, at manglende fokus på materialers klimaaftryk er en af de primære årsager til, at byggeriet ikke er på rette vej. "På trods af sit massive bidrag til de globale CO₂-udledninger har indlejret CO₂ indtil videre været underprioriteret i strategier målrettet reduktioner i byggeriet," hedder det i rapporten.

Også herhjemme er branchen langt fra at være på rette klimaspor. Hvis nyt byggeri i Danmark skal holde sig inden for Parisaftalen, så skal udledningen reduceres til 0,4 kg CO₂ pr. m² pr. år inden 2036. Kigger man på gennemsnittet for en dansk bygnings klimaaftryk er det i dag 9,6 kg CO₂ pr. m² om året over en 50-årig periode. Med den lovgivning, der er lagt op til nu med livcyklusberegninger og grænseværdier i det nye bygningsreglement, må store nybyggerier ikke overskride 12 kg CO₂ pr. m² pr. år. Den grænse vil over de kommende år blive nedsat, og i 2029 vil den, som planen ligger i dag, være på 7,5 kg CO₂ pr. m² pr. år. Altså stadig langt fra de nødvendige grænseværdier.

BYGGERIET ER LANGT FRA AT KUNNE OVERHOLDE PARISAFTALEN

AMBITIØS REGULERING NØDVENDIG

Rådet for Grøn Omstilling mener, at følgende 10 politiske tiltag er afgørende, hvis den danske byggebranches omstilling til mere cirkulært og ressourcevenligt byggeri skal realiseres. Politikerne skal:

1. Indføre en høj og ensartet CO₂-afgift, der inkluderer alle aktører i byggeriet. Den bør ideelt set være 1500 kr./ton, som anbefalet af Klimarådet. Producenter af byggematerialer skal ikke have rabat, som det ellers blev aftalt med den grønne skattereform fra 2022, men skal som minimum betale 1125 kr./ton og ideelt set op til 1500 kr./ton, så afgiften afspejler klimabelastningen.
2. Kigge på hele det lovgivningsområde, der vedrører byggeriet, med cirkulære briller. Det gælder eksempelvis planlovgivningen, affaldsreguleringen og andre dele af bygningsreglementet, der rækker ud over de nuværende krav i bygningsreglementet til livscyklusanalyser og indlejret CO₂. Det vil i første omgang kræve en omfattende kortlægning, der afdækker både potentialer, men også barrierer ved nuværende lovgivning i forhold til at fremme mere cirkulært byggeri.
3. Indføre nye udbudsregler, som fremmer et langt større fokus på cirkularitet i byggebranchen eksempelvis ved at lade offentlige udbud følge de cirkulære rammer og krav, der er fastsat i EU's taksonomi for bæredygtige investeringer.
4. Sætte fokus på hele byggemassen – og ikke kun nybyggeri – i forhold til både krav til indlejret CO₂ og cirkulære krav for hermed også at fremme bevarelse og transformation af den eksisterende bygningsmasse. Det er langt at foretrække frem for nybyggeri set i et klimaperspektiv.
5. Sørge for hurtigere implementering af højere krav til den indlejede CO₂ i bygningsreglementet. Den nuværende politiske aftale, der ligger for indfasning af krav til CO₂ pr. m² pr. år er ikke ambitiøs nok i forhold til at bane vejen for de klimareduktioner, som byggeriet skal levere, og i forhold til det klimaaftryk, som byggeriet i dag har.

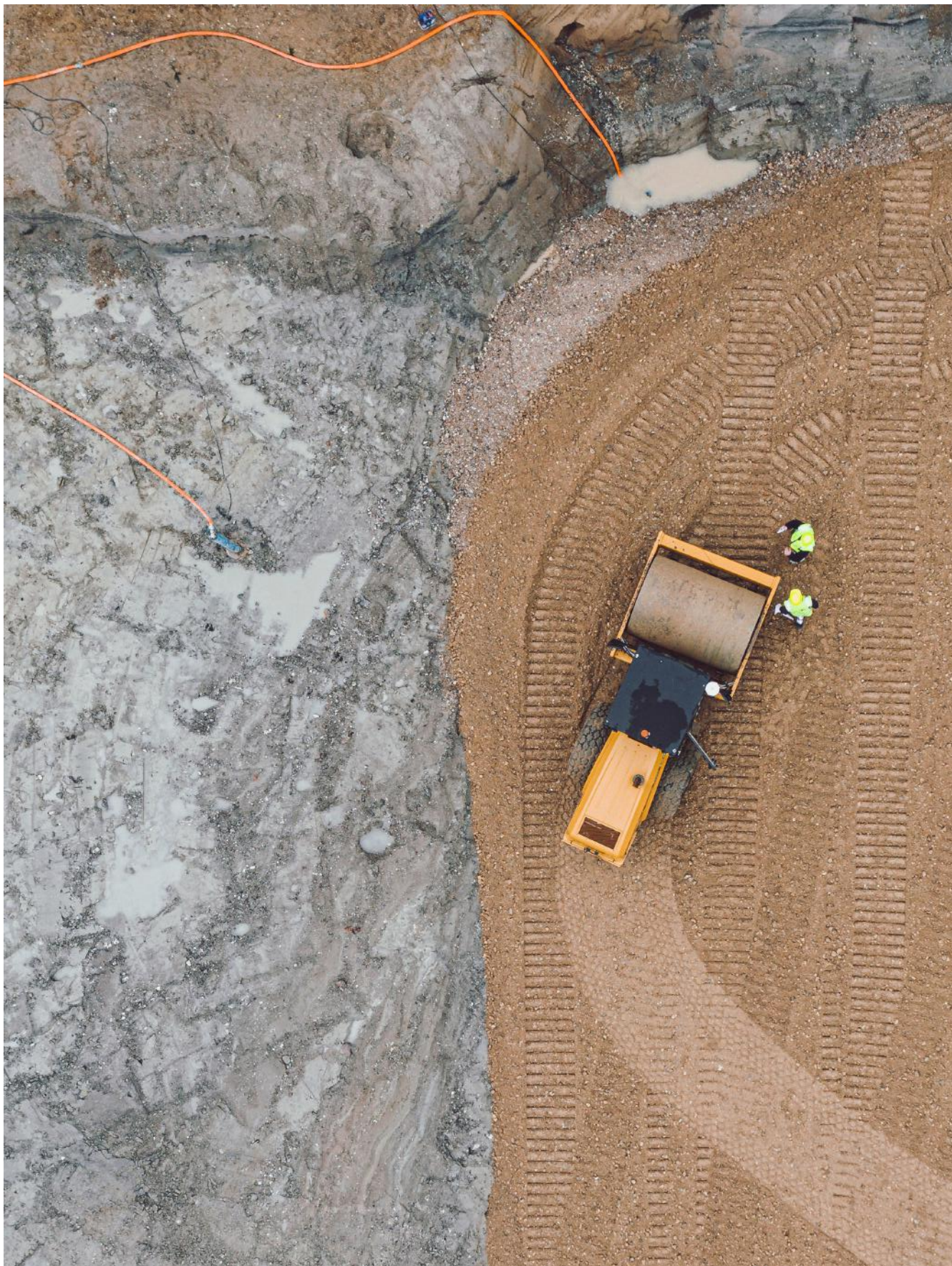
6. Vedtage et minimumskrav i forhold til ressourcekortlægning af den eksisterende bygningsmasse ved nedrivning og renovering. Dette kunne gøres ved at udvide den lovpligtige miljøkortlægning ved nedrivning til også at inkludere en lovpligtig ressourcekortlægning, som afdækker det cirkulære potentiale i en bygning. Der kan være brug for, at kravet til en ressourcekortlægning kun gælder for bygninger af en vis størrelse.

8. Øge støtten til nye cirkulære aktører og cirkulære værdikæder. Der mangler i dag virksomheder i den cirkulære værdikæde. Her er særligt brug for testfaciliteter i forhold til analyse og data på konkrete genbrugsmaterialer og upcyclingcentre, der kan sikre genbrug og højværdi-genanvendelse af byggematerialer. Det vil også være nødvendigt at kigge på at fremme udvikling af symbioser og industrielle partnerskaber på tværs af byggeriet og andre sektorer med henblik på at fremme cirkularitet.

10. Arbejde for en ambitiøs EU-politik på området. Der sker meget i disse år på europæisk niveau i forhold til regulering af byggeriet, der kan fremme cirkularitet og reduktioner i den indlejrede CO₂. EU's tiltag vil utvivlsomt sætte retningen og bestemme tempoet for klimaomstillingen i byggeriet i mange år frem. Derfor er det vigtigt, at danske politikere og myndigheder arbejder for, at EU's lovgivning på området bliver så ambitiøs som muligt.

7. Bane vejen for en stærkere kommercialisering af markedet for cirkulære materialer. Det kan gøres med følgende initiativer: at fremme en fælles og transparent adgang til data om materialerne, indføre krav om materialepas og udvide dette til også at inkludere genbrugsmaterialer samt at lave tiltag, der kan minimere risici i forbindelse med brug af genbrugsmaterialer i byggeriet fx kemikalieindhold.

9. Indtænke byggeriet i en samlet strategisk plan for Danmarks råstof- og ressourceforbrug. Der er brug for, at man fra politisk hånd udformer en samlet og langsigtet strategi for råstoffer, ressourcer og cirkulær økonomi. Politisk har der i mange år primært været fokus på energi i den grønne omstilling. Og den lille indsats, der er kommet i forhold til cirkularitet, er i høj grad begrænset til affaldshåndtering. Der er brug for at øge det politiske fokus på at reducere vores ressourceforbrug – både som bidrag til et mindre klimaaftryk, men også for at sikre vores forsyningsikkerhed.

Kompagnistræde 22, 3. sal
1208 København K.
Danmark
www.rgo.dk